

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

У сучасних умовах стрімкого розвитку науки й техніки, швидкого накопичення та оновлення інформації важливо пробудити в людині інтерес до накопичення знань, навчити її вчитися. З психології відомо, що знання, отримані самостійно, з подоланням посильних труднощів, засвоюються міцніше, ніж ті, які в готовому вигляді йдуть від викладача. Як показує практика, значна частина студентів вчиться нижче своїх здібностей через відсутність навичок самостійної роботи. Тому перед викладачами кожної навчальної дисципліни стоїть завдання допомогти студенту найбільш ефективно організувати свою навчально-пізнавальну діяльність, раціонально планувати та здійснювати самостійну роботу, а також забезпечувати формування загальних умінь і навичок самостійної діяльності.

Організація самостійної роботи, вся її система повинна забезпечити студентові можливість самотужки: визначати й установлювати раціональний порядок виконання планових завдань; визначати і планувати послідовність навчальних дій; стежити за ходом і результатом дій, вносити в них виправлення й уточнення; здійснювати самоврядування навчальною діяльністю, забезпечуючи погодженість і цілеспрямованість дій. Таким чином, самостійна робота – це частина навчального процесу, яка проходить під керівництвом викладача та спонукає до активності, самостійності та застосування творчих здібностей студентів і є необхідним атрибутом життєвої позиції майбутнього спеціаліста.

Самостійна робота студента передбачає пізнавальну діяльність студента за будь-якої форми навчальних занять (лекція, практична робота, семінар). Найчастіше самостійну роботу визнають як вид навчальних занять особливістю яких є відсутність викладача в момент навчальної діяльності студента. Вона забезпечує глибоке засвоєння студентами не тільки програмного матеріалу з дисциплін, що вивчаються, але й активізує мислення, пробуджує зацікавленість, сприяє більш повному розкриттю їх здібностей, формує моральні та вольові якості: організованість, наполегливість, допомагає майбутнім фахівцям глибше осмислити матеріал, підвищує їх творчу активність. У процесі самостійної роботи студент має навчитися виділяти головне, вміти виконувати операції самоконтролю, вдосконалювати методи

реалізації творчих знань. Організація самостійної роботи потребує чіткого узгодження з метою навчання, виховання і самопідготовки, а ефективність її насамперед залежить від наявності та якості методичного забезпечення: по-перше, достатньої кількості наукової та фахової монографічної і періодичної літератури: підручників, навчальних та методичних посібників; по-друге, методичних засобів проведення поточного та підсумкового контролю: тести, пакети контрольних завдань, реферати тощо; по-третє, аналізу результатів самостійної роботи кожного студента.

Збільшення обсягів різноманітної інформації, удосконалення способів її обробки вимагають впровадження в навчальний процес, поряд з іншими прогресивними методами навчання, комп'ютерних технологій. Таким чином, комп'ютерні технології дозволяють відійти від традиційних форм навчання й підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності студентів, оптимізувати засвоєння навчального матеріалу, подолати монотонність заняття, ефективно організувати самостійну роботу студентів.

Контроль виконання самостійної роботи студента є невід'ємною складовою навчального процесу, служить однією з основ організації управління та підвищення його ефективності. Впроваджуючи форму контролю, викладач повинен дотримуватися педагогічних вимог: об'єктивності перевірки та оцінки; індивідуального характеру; систематичності, регулярності, гласності, всебічності та диференційованості перевірки; різноманітності форм толерантного ставлення до студента. Об'єктивно визначити рівень засвоєння програмного матеріалу дозволить застосування модульно-рейтингової оцінки виконання самостійної роботи.

Організація та контроль самостійної роботи студента передбачають: визначення конкретного об'єкта діяльності студента, встановлення конкретних завдань та вказівок щодо їх виконання, вибір раціональних засобів виконання робіт, форм і термінів контролю. Найбільш доцільними формами контролю самостійної роботи є: усне опитування; письмова робота; контрольна робота; тестове опитування; захист курсової роботи; захист індивідуальних завдань.

Отже, одним з головних завдань організації самостійної роботи студентів є використання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, які б, доповнюючи один одного, становили єдину систему, яку можна адаптувати до особливостей навчального процесу в конкретному закладі вищої освіти з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців.